

JAARVERSLAG 2021

JOHAN WAGENAAR STICHTING
DEN HAAG

- --- SAMENVATTING ---

1 PERSONALIA

Samenstelling van het bestuur per 31 december 2021

Mevrouw E.M. Corver (voorzitter)

Mevrouw R.M.M. Raposo de Haas (penningmeester)

De heer P. van Loenen

Mevrouw A.T. La Berge

De heer A. Marinissen

Management

Mevrouw C.L. Bakker

Voorzitter R.M. Jonker, penningmeester A.W. Seger en secretaris P.J. Harden namen in 2021 afscheid van het bestuur. Als voorzitter is in oktober Ellen Corver aangetreden. Kiki Raposo de Haas, sinds 2018 lid van het bestuur, heeft de functie van penningmeester overgenomen. Als leden traden Anne LaBerge en Arnold Marinissen toe tot het bestuur.

Het bestuur heeft in 2021 vijf maal vergaderd: op 2 februari, 7 april, 6 juli, 23 september en 3 december.

Profiel: het bestuur van de Johan Wagenaar Stichting (JWS) is zowel een beleidsvormend als een uitvoerend bestuur. Daarom is het bestuur samengesteld uit personen, die op verschillende posities in het Nederlandse muziekleven werkzaam zijn, en aldus inhoud kunnen geven aan de doelstelling van de stichting.

Aantal leden: 5

Statutaire zittingstermijn: vier jaar

Herbenoembaar: ja

In de bijlage vindt u het rooster van aftreden.

2 ACTIVITEITENVERSLAG

De Johan Wagenaar Stichting (JWS) heeft als voornaamste doelstelling het stimuleren en promoten van nieuwe muziek. Zij doet dit door het uitreiken van de gemeentelijke muziekprijzen en door het stimuleren van uitvoeringsmogelijkheden. De JWS organiseert concerten en festivals, initieert en stimuleert overleg en samenwerkingsverbanden.

A. Festival Dag in de Branding

De JWS is de drijvende kracht achter Festival Dag in de Branding. In samenwerking met verschillende partners in Den Haag en daarbuiten organiseert Festival Dag in de Branding vier maal per jaar een festival vol ontdekkingen op verschillende locaties in Den Haag. De makers van nu staan centraal. Het publiek ontmoet de componisten en praat na met de musici. Wat fascineert hen en hoe hoor je dat terug in het werk? Het programma van de festivaldagen komt tot stand in nauw overleg met het Platform voor Nieuwe Muziek, een samenwerkingsverband van o.a. het Residentie Orkest, Korzo,

Amare/Zuiderstrandtheater, Koninklijk Conservatorium, Theater aan het Spui, Paard, New European Ensemble en de Johan Wagenaar Stichting.

In 2021 heeft de Johan Wagenaar Stichting in samenwerking met deze partners opnieuw vier edities georganiseerd van Festival Dag in de Branding. De focus van de programmering kwam vanaf 2021 met nog meer nadruk dan voorheen te liggen op het werk van in Nederland werkzame componisten en op het bieden van een podium aan jonge makers.

De edities in 2021 vonden plaats op de volgende data:

- zaterdag 10 april [editie 59, online uitzending]
- woensdag 9 juni [editie 60, online uitzending]
- zaterdag 18 en zondag 19 september [editie 61, in samenwerking met het Rewire Festival]
- zaterdag 13 november [editie 62]

COVID-19

Zoals in 2020 werd ook dit jaar de festivalprogrammering enorm beïnvloed door de wereldwijde covid-19 pandemie en de overheidsmaatregelen ter bestrijding ervan, die leidden tot beperkingen van de maximale groeps grootte en gedurende de lockdown-periodes ook tot sluiting van theaters en concertzalen.

Voor de editie van april was een gezamenlijk programma met het Rewire Festival in voorbereiding. Dit moest vanwege de lockdown worden uitgesteld naar het najaar. In plaats daarvan is op 10 april de registratie van onze productie van *Rage d'Amours*, opera van Rob Zuidam, online uitgezonden.

De volgende editie werd gepland op zaterdag 5 juni, en het is lang onduidelijk gebleven of er op die datum live concerten mogelijk zouden zijn. Uiteindelijk gingen de versoepelingen niet snel genoeg. Om het publiek toch mooie programma's te kunnen bieden en aan de musici projecten en dus inkomen, zijn de concerten op 5 juni opgenomen op video, zonder publiek. Hieruit werd een online uitzending gemonteerd die op woensdag 9 juni werd uitgezonden.

De edities van september en november konden wel doorgaan met live-publiek, een ware traktatie zowel voor ons, de musici als onze trouwe bezoekers. In november ging de nieuwe opera van componiste Meriç Artaç in première, die hiermee haar *artist-in-residency* bij het festival na 2 jaar afsloot. Na de première in de Nieuwe Kerk in Den Haag werd deze voorstelling herhaald in het festival November Music in Den Bosch. De derde uitvoering, gepland op donderdag 9 december 2021 in het Muziekgebouw aan 't IJ in Amsterdam, werd helaas geannuleerd in verband met nieuwe lockdownmaatregelen.

In het prestatieoverzicht is te zien dat het aantal georganiseerde activiteiten vanwege de lockdowns opnieuw erg laag is. Verschillende geplande concerten kon geen doorgang vinden. Onze serie huiskamerconcerten is vanaf maart 2020 geannuleerd en kon ook in 2021 niet opnieuw worden opgestart.

A.1. Programmering

Festival Dag in de Branding editie 59 ONLINE – zaterdag 10 april 2021

Voor het voorjaar van 2021 was een festivaldag geprogrammeerd samen met de collega's van het Rewire Festival. Helaas moesten wij besluiten om het geplande programma uit te stellen naar september 2021. In plaats daarvan hebben we op 10 april een online uitzending verzorgd van een van de favorieten uit ons festivalarchief: de opera *Rage d'Amours* van Rob Zuidam, uitgevoerd door het Residentie Orkest bij de uitreiking van de Kees van Baarenprijs in 2010. Voorafgaand aan de uitzending van die uitvoering keken we samen met Zuidam in een online interview terug op die mooie opera. Daarnaast gaven we aan Eva Beunk, student compositie aan het Koninklijk Conservatorium, de opdracht om een kort nieuw werk te schrijven als reactie op *Rage d'Amours*.

Festival Dag in de Branding editie 60 ONLINE – woensdag 9 juni 2021

Het mooiste wat kunst kan doen is de bezoeker, kijker of luisteraar een nieuwe beleving bieden, of het nu een nieuwe gedachte, een nieuwe klank, een nieuw beeld of een nieuwe ervaring is. In deze editie van Festival Dag in de Branding presenteerden verschillende generaties componisten een nieuwe kijk op vertrouwde muzikale aspecten.

In verband met de lockdownmaatregelen kon er geen live bezoek worden ontvangen op de geplande festivaldag 5 juni. Eén concert werd om deze reden geannuleerd (dit wordt nu hernomen in mei 2022). Van de andere geplande programma's werden clips van ca. 15-20 minuten per concert gefilmd. Presentatrice Jet Berkhout interviewde componist Meriç Artaç en leidde alle onderdelen in. Na afloop was er onder haar leiding een nagesprek met de artiesten via Zoom. Dit programma werd online uitgezonden op woensdag 9 juni en trok ongeveer 300 kijkers.

XTRO trio | foto: Rob Hogeslag

Percussietrio XTRO gaf een nieuwe visie op alledaagse handelingen en voorwerpen. *Artist-in-residence* Meriç Artaç introduceerde twee nieuwe personages uit haar opera-in-wording *The Arrival of Mr. Z*. Maxim Shalygin bood met zijn stuk *Severade* een andere kijk op de cello. Instrumentbouwer Rob van den Broek maakte een futuristische installatie uit de traditionele cellomaterialen hout, paardenhaar en snaren. Speciaal voor de online uitzending maakte het New European Ensemble samen met componist Mikel Urquiza een muzikale impressie van Panorama Mesdag.

Festival Dag in de Branding X Rewire editie 61 – zaterdag 18 en zondag 19 september 2021

In september waren de omstandigheden beter en konden verschillende programma's die in de eerste helft van het jaar moesten worden geannuleerd, alsnog voor een live publiek worden uitgevoerd. Na de succesvolle samenwerking in 2019 heeft Festival Dag in de Branding voor deze editie opnieuw de handen ineengeslagen met het Haagse Rewire Festival. Beide festivals staan voor muzikaal avontuur en experiment, op het snijvlak van compositie, improvisatie, elektronica en video. Dag in de Branding doet dit vanuit de in Nederland gecomponeerde muziek, Rewire vanuit de internationale avant-garde. Het programma op 18 september werd in een blokkenschema deels tweemaal aangeboden, zodat we zoveel mogelijk publiek konden ontvangen, ook op de kleinere locaties. De middag in Theater aan het Spui opende met een multimedia werk van componist Timoteo Carbone en beeldend kunstenaar Federico Zurani, beiden afkomstig uit Italië.

Artist-in-residence Meriç Artaç presenteerde Rudan, het laatste nog ontbrekende personage van haar opera in wording. Componist en beeldend kunstenaar Zeno van den Broek ontwierp in opdracht van Slagwerk Den Haag *Ma(n/chine)* – een audiovisuele installatie voor vier slagwerkers en drie robots. *Ma(n/chine)* exploreert het spanningsveld tussen de technologie van algoritmen en de menselijke capaciteit muziek te creëren. De musici hebben als belangrijkste eigenschap het vermogen op elkaar te reageren, terwijl de drie machines snelheden kunnen bereiken die mensen niet halen.

Maria W.
Horn | foto
Pieter Kers

De avond opende in de Lutherse Kerk met *Dies Irae* van de Zweedse componiste Maria W. Horn. Bij Horn klinkt de Dag des Oordeels juist sereen, zuiver en hemels. Vier zangeressen lijken engelen die het aardse zijn ontstegen. Maria W. Horn stond zelf achter de knoppen en ondersteunde het vocale kwartet met subtiele, dromerige live-elektronische klanken.

In Korzo bracht het Haagse ensemble Kluster5 een speciaal voor hen geschreven werk van Celia Swart. Niemand ontkomt eraan: de smartphone beheerst een groot deel van ons leven. In het multimediale stuk *Elevation of self-validation* laat Swart zien hoe een jonge vrouw zich verliest in deze virtuele dimensie.

Het ensemble van basklarinettist Gareth Davis vertolkte tenslotte in de Lutherse Kerk het betoverende werk *Aus den Sieben Tagen* van Karlheinz Stockhausen. Stockhausen is een van de grondleggers van de elektronische muziek en inspireerde popmusici als The Beatles, Prince en Björk. Hij ontwikkelde het concept van 'intuïtieve muziek', waarbij hij geen noten opschrijft maar de musici instructies geeft als: "Speel een vibratie in het ritme van het universum" of "Houdt een toon net zo lang aan (...) tot de hele klank in goud verandert."

Op zondag 19 september klonk in de Nieuwe Kerk alsnog een live uitvoering van Maxim Shalygins *Severade*, door Maya Fridman en Cello Octet Amsterdam.

Maya Fridman & Cello Octet Amsterdam

Festival Dag in de Branding editie 62 – zaterdag 13 november 2021

In deze editie twee wereldpremières: *The Arrival of Mr. Z* – de opera waarmee Meriç Artaç haar traject als *artist-in-residence* bij Festival Dag in de Branding heeft afgesloten – en Richard Rijnvos' orkestwerk *Afrique* gespeeld door het Residentie Orkest en Slagwerk Den Haag.

Deze editie opende in Korzo. Saxofonist Femke IJlstra en violist Merel Vercammen hadden een programma in voorbereiding met nieuw werk van een aanstormende generatie componisten. Vanwege een blessure van IJlstra moest kort voor de festivaldag een alternatieve invulling worden gevonden. Merel Vercammen nodigde collega's Maya Fridman (cello) en Ties Mellema (saxofoon) uit voor een concert met improvisatiestukken, afkomstig van hun album *The Zoo*.

Harpiste Doriene Marselje positioneerde zichzelf in de kelder van The Grey Space in the Middle in een interactieve lichtinstallatie ontwikkeld door medewerkers van de TU Delft. Het landschap bestond uit een zee van lichtjes die meedanst op de klanken uit haar instrument.

Twee jaar lang vormde componist Meriç Artaç het middelpunt van het Haagse Festival Dag in de Branding met haar verrassende muziektheaterstukken waarin ze vijf muzikale personages ontwikkelde. Deze kwamen in de eindpresentatie samen in een zoektocht naar hun schepper: Mr. Z. Een beeldende opera over verandering en hoop met een prachtige cast podiumpersoonlijkheden. De Nieuwe Kerk was het decor voor de wereldpremière van *The Arrival of Mr. Z*.

Deze dag eindigde in het gloednieuwe Amare met de wereldpremière van *Afrique* van Richard Rijnvos. Dit is het vierde deel van het prestigieuze project *Grand Atlas*, een zevendelige cyclus voor orkest, waaraan Rijnvos tien jaar geleden is begonnen. In elk deel verbeeldt hij een ander continent en integreert hij de lokale muziektradities in zijn partituur. Het Residentie Orkest werkte in deze première samen met Slagwerk Den Haag.

The Arrival of Mr. Z, sopraan Brigitte van Hagen als Gece | foto: Rob Hogeslag

B. Eigen productie: The Arrival of Mr. Z

★★★★ NRC

Geslaagd afscheid componiste Meriç Artaç bij Haags festival Dag in de Branding. (...) 'Naast de schitterende vormgeving, uitstekende uitvoering en bevredigende komst van Mr. Z, in de vorm van grommend audiovisueel spektakel, kwam dat door Artaç' muziek: afwisselend lyrisch, krachtig, beeldend en sfeervol. – Joep Stapel

De opera *The Arrival of Mr. Z* is een productie van Festival Dag in de Branding | Johan Wagenaar Stichting en werd mede mogelijk gemaakt dankzij bijdragen van de Gemeente Den Haag, Fonds Podiumkunsten, Société Gavignières, Fonds Henri Fock | Prins Bernard Cultuurfonds, Fonds 21 en het BNG Cultuurfonds.

B.1. Artist-in-residence traject 2019-2021

De missie van Festival Dag in de Branding is om het publiek te betrekken bij de nieuwste ontwikkelingen in de hedendaagse muziek. In de afgelopen jaren heeft de Johan Wagenaar Stichting daarbij steeds jonge makers een kans geboden zich onder de vleugels van het festival gedurende een traject van twee jaar inhoudelijk verder te ontwikkelen. Vanaf zomer 2019 is componist en muziektheatermaker Meriç Artaç (Istanbul, 1990) gedurende twee jaar *artist-in-residence* geweest bij Festival Dag in de Branding. Tijdens haar leertraject kon zij in stappen toewerken naar een grote eindproductie.

illustratie campagnebeeld: Anne Caesar van Wieren

Meriç Artaç denkt en werkt vanuit haar dramatische personages. Zij laat zich daarbij inspireren door echte mensen die zij op straat observeert. Tijdens haar traject bij Festival Dag in de Branding ontwikkelde ze vijf verschillende muzikale personages gebaseerd op die ontmoetingen. In november 2021 sloot zij haar *residency* af met de nieuwe opera *The Arrival of Mr. Z*. Hierin bracht Artaç deze figuren bij elkaar in hun zoektocht naar hun schepper: Mr.Z. Wat gebeurt er als vijf totaal verschillende personages elkaar ontmoeten? Waarom zijn zij wanhopig op zoek naar hun schepper?

De vijf personages in de nieuwe opera van Meriç Artaç zijn het resultaat van een onderzoek naar de muzikale weergave van diepe emoties en de innerlijke processen die daaruit voortvloeien. Bij Rudan (bariton) onderzoekt Artaç het geluid van depressie, in Yori (basklarinet) het geluid van angst, in Gece (sopraan) het geluid van melancholie, in Korke (zang en tapdans) het geluid van trots en in Zizos (fluit) het geluid van bescherming. In de seizoenen 2019/2020 en 2020/2021 presenteerde Meriç telkens een nieuw personage in een eigen scène bij wijze van voorstudie. Met de feedback van de uitvoerende musici, het team van Festival Dag in de Branding en van het zeer betrokken publiek werkte Artaç vervolgens de personages verder uit.

Uitvoeringen

Het traject van Meriç als *artist-in-residence* bij Festival Dag in de Branding is enorm beïnvloed door de covid-19 pandemie. Verschillende voorstudies moesten worden uitgesteld of omgevormd voor een online presentatie. De laatste live uitvoering conform de oorspronkelijke planning van Meriç' leertraject vond plaats in maart 2020. Artaç componeerde **Zizos** voor sopraan, bariton, fluit en percussie en werkte samen met het Catchpenny Ensemble. Uiteindelijk bleef in de opera alleen de fluitist over voor dit personage, vertolkt door Felicia van den End. In de online editie van juni 2020 presenteerde Artaç een korte film over de wereld van haar protagonist **Mr. Z**. Deze werd in verband met de toen geldende reisbeperkingen opgenomen in haar thuisstad Istanbul.

De voor de ontwikkeling van de opera relevante voorstudies betroffen verder:

- **Gece** voor sopraan en bajan – oorspronkelijk gepland voor december 2020, moest dit werk twee maal worden uitgesteld vanwege de overheidsmaatregelen. Uiteindelijk kreeg dit personage online vorm in de festivaleditie van juni 2021.
- **Yori** voor basklarinet – gefilmd in oktober 2020 en online uitgezonden.
- **Korke** voor stem, tapdans en percussie – online uitgezonden juni 2021
- **Rudan** voor bariton en strijktrio – live uitgevoerd in Festival Dag in de Branding i.s.m. Rewire Festival, september 2021. Oorspronkelijk stond voor deze editie de première van de volledige opera gepland. Vanwege alle uitstel in het traject in de anderhalf jaar ervoor is de opera opgeschoven naar de november editie van Festival Dag in de Branding. Zo kon in september nog een laatste personage (voorstudie) worden toegevoegd aan de verzameling.

De opera *The Arrival of Mr. Z* ging in première op zaterdag 13 november 2021 in de Nieuwe Kerk in Den Haag, als onderdeel van de 62ste editie van Festival in de Branding.

Deze uitvoering werd opgenomen door de NTR en is uitgezonden in het Avondconcert van Radio 4, op 25 november jl. Ook werd de opera in de Nieuwe Kerk vastgelegd op film, ten bate van de online *release* op later datum.

Op zondag 14 november was er een tweede uitvoering in het kader van November Music, in de Verkadefabriek te Den Bosch.

De uitvoering in het Muziekgebouw aan 't IJ, gepland op donderdag 9 december jl., moest als gevolg van nieuwe lockdown-maatregelen helaas worden geannuleerd.

Meriç Artaç en Sjaron Minailo - *The Arrival of Mr. Z*
 Première in de Nieuwe Kerk Den Haag, za 13 november 2021
 Scènefoto's door Rob Hogeslag

B.2. De voorstelling

De acteur die Mr. Zanzun zou vertolken is in de opera vervangen door een stem/verteller (actrice Funda Mijde), die het verhaal van de opera overbracht. Dit element is toegevoegd door regisseur Sjaron Minailo, die ook het libretto voor deze rol schreef.

De rol van Korke was oorspronkelijk bedacht voor een slagwerker die ook zou kunnen tapdansen. Op zoek naar een musicus die durfde tapdansen op toneel kwamen we uit bij de geweldige Julia Pallanch, een zangeres die onder de naam Lia Pale optreedt met een eigen jazz trio en graag een persoonlijke draai geeft aan klassieke muziek. Zij heeft zich geweldig ingezet om zich deze productie eigen te maken, en Meriç heeft de rol van Korke helemaal op haar lijf geschreven. Uiteindelijk werd Korke een rol voor zangstem, tapdans, gongs en een paar maten dwarsfluit.

Cast en team

Funda Mijde, stem (verteller)
Felicia van den End, fluit (Zizos)
Brigitte van Hagen, sopraan (Gece)
David Kweksilber, basklarinet (Yori)
Jussi Lehtipuu, bariton (Rudan)
Julia Pallanch, zang en tapdans (Korke)
Robbrecht van Cauwenberghe, bajan
Mei-Yi Lee, slagwerk
Robin Veldman, viool
Anna Jurriaanse, altviool
Harry Broom, cello
Meriç Artaç, concept en compositie
Sjaron Minailo, conceptontwikkeling, libretto en regie
Maarten Warmerdam, lichtontwerp
Koen Keevel, geluid
Jos Eilert, opnameleiding

Lidwien van Kempen, decor
Patricia Hofstede, kostuums
Raphael Jacobs, regie-assistent
Tom Goff, instudering (dirigent)
Charlie Bo Meijering, repetitor (pianist)

Caroline Bakker, zakelijke leiding en productie namens Festival Dag in de Branding
Ellen Geertse en Naomi Mul, productie
Marieke van Oosten en Dieke van der Spek, publiciteit

Vorm

Omdat er ten tijde van het schrijven van de aanvraag een maximale capaciteit van 30 bezoekers gold voor de theaterzalen, was voor *The Arrival of Mr. Z* een hybride vorm bedacht waarin de voorstelling in de fysieke ruimte – met zeer beperkt live publiek – zou worden aangevuld met een online weergave (live-stream). Uiteindelijk kon in november 2021 met een normale zaalbezetting worden gewerkt en hebben we besloten om de live voorstelling en de online uitzending los te koppelen, zodat beide versies optimaal konden worden uitgevoerd. Met een zeer gedetailleerd lichtontwerp van Maarten Warmerdam (gerealiseerd door het team van Martin Ciesluk) en geluidswaergave door het team van Koen Keevel (PME tècnica) zaten de toeschouwers middenin het verhaal en kon het publiek in de Nieuwe Kerk en de Verkadefabriek het universum van Mr. Z helemaal ondergaan. De première in de Nieuwe Kerk is gefilmd door het team van Dutch Composers Now (opnameleider: Jos Eilert). De registratie was in het voorjaar van 2022 gedurende enkele weken *on-demand* beschikbaar via Cultuurticket.nl.

Actrice Funda Mijde als verteller

B.3. Evaluatie

Ter afronding van haar traject als *artist-in-residence* heeft de Johan Wagenaar Stichting in december jl. een evaluatiegesprek met Meriç Artaç gehouden, waarin vooral op het productieproces van de opera is teruggekeken. Hierbij kwamen de volgende aspecten aan bod.

Samenwerking met regisseur Sjaron Minailo

Meriç kende Sjaron van een eerdere samenwerking bij het Opera Forward Festival. Zij was onder de indruk van zijn manier van werken en de manier waarop hij door vragen te stellen concepten ontwikkelt en zwaktes bloot legt. Zij wilde daarom graag met hem samenwerken voor haar opera. Tijdens het compositie-proces en in de aanloop naar de repetities toe hebben Artaç en Minailo elkaar ontelbare malen gesproken en in een gelijkwaardige samenwerking de opera uitgewerkt.

Minailo zag Mr. Z als schepper, een godheid waarvan de toekomst van de andere figuren in de opera afhangt. Zij hebben hem nodig om verder te kunnen leven, maar ontdekken gaandeweg dat ze ook elkaar kunnen helpen. Minailo werkte heel intuïtief in een proces van assemblage aan de vorm van de voorstelling. Dit was een intensieve manier van werken voor de musici en vereiste relatief veel repetitietijd.

Meriç houdt van het werken met klanken en beweging, zonder tekst. Om het verhaal te verduidelijken voor het publiek heeft Sjaron Minailo een libretto en de rol van de verteller toegevoegd. In de ogen van Meriç maakte dit haar opera op sommige momenten te concreet, er kwam letterlijk teveel tekst en uitleg bij aspecten die zij liever mystiek en abstract wilde houden. Het werken met tekst was nieuw voor Meriç en zij is wel blij dat ze er nu ervaring mee heeft opgedaan.

Musici

Een bijzonder aspect van de opera *The Arrival of Mr. Z* is dat de hoofdrollen niet allemaal door zangers werden vertolkt. Naast de sopraan en bariton waren de fluitist, basklarinettist en tapdanser gelijkwaardige personages in deze productie. Omdat de zangers geen tekst vertolkten maar alleen klanken en losse lettergrepen, was de hiërarchie tussen zangers en musici gelijkwaardig. Alleen actrice Funda Müjde had als verteller echte tekst.

Er ontstond een zeer intensieve samenwerking van alle musici met Meriç en Sjaron in deze periode en zij waren erg over de muziek van Meriç en de samenwerking te spreken.

Ook Meriç was heel blij met de toewijding van het ensemble en het uiteindelijke resultaat van deze 'team-effort'. Voor haar was dit het belangrijkste succes van deze productie en de gekozen werkwijze. Meriç houdt er niet van om als componist geïsoleerd te werken en vervolgens de kant en klare partituur af te geven aan regisseur, lichtontwerper, decorbouwer etc. Alle aspecten van de voorstelling zijn steeds met alle makers in het creatieve team overlegd, waardoor een geïntegreerd proces ontstond dat de kwaliteit van de voorstelling zeer ten goede is gekomen.

Samenwerking met het team van Festival Dag in de Branding

Dankzij de werkwijze met verschillende voorstudies is het *artist-in-residence* traject voor Meriç Artaç in aanloop naar deze opera van grote waarde geweest. Doordat Festival Dag in de Branding meerdere edities heeft per jaar, fungeert het als het ware als productiehuis, waarbinnen de *artist-in-residence* kan

experimenteren, uitproberen, leren en het geleerde vervolgens toepassen in volgende projecten. Voor haar personages heeft Meriç nu veel langer aan hun eigen, muzikale taal kunnen sleutelen dan in één productieperiode mogelijk zou zijn geweest, waardoor een extra diepgang is ontstaan.

Julia Pallanch (zang, tapdans, fluit en gongs) als KORKE

B.4. Marketing en publieksbereik

Marketing campagne

Naast de promotie van Festival Dag in de Branding als geheel werd voor deze grote eigen productie een apart campagnebeeld, poster en flyer ontworpen. De illustratie hiervoor werd gemaakt door Anne Caesar van Wieren. Vormgever Matthijs Sluiter van Studio Het Mes zorgde ervoor dat deze campagne qua kleur en sfeer helemaal aansloot bij de campagne voor de festivaldag.

Voor de opera werden twee persberichten verstuurd naar lokale en landelijke media. Dit resulteerde in belangstelling van NTR Radio 4 en de NRC. De Posthoorn schreef een groot artikel over de festivaldag en in Den Haag Centraal verscheen een interview met Meriç Artaç. De NRC plaatste een recensie van Joep Stapel.

Er is geadverteerd in de Groene, de VPRO bijlage gewijd aan festival November Music, en in Den Haag Centraal.

Ter promotie van de opera is vooral ingezet op online content die zowel via de digitale nieuwsbrieven, de festivalwebsite als op alle social-media kanalen kon worden verspreid.

Meriç Artaç filmde zelf een eerste kennismaking met haar personages:

<https://www.dagindebranding.nl/meric-artac-in-istanbul/>

De geweldige videomaker Conni Trommlitz dook de repetitiestudio in en sprak met componist Meriç Artaç, regisseur Sjaron Minailo en de solisten over de opera *The Arrival of Mr. Z*:

[Video 1](#)

[Video 2](#)

De tweede video werd door de NRC online geplaatst bij de recensie van de opera, zodat deze een groot bereik heeft gehad.

Muziekjournalist Jacqueline Oskamp schreef een interview met Meriç, dat werd gedeeld op de social-mediakanalen van Festival Dag in de Branding en werd opgenomen in het programmaboekje. Gedurende twee jaar heeft Meriç Artaç een band kunnen opbouwen met het publiek van het festival. Het was voor de trouwe achterban van het festival erg interessant om het ontstaan van de opera van dichtbij te kunnen volgen en een kijkje achter de schermen te hebben van het maakproces. Dit is gestimuleerd doordat de verzameling van personages die Meriç creëerde op de website werd bijgehouden met achtergrondinformatie en foto's van de uitvoeringen.

Bereik

Bij de première in de Nieuwe Kerk waren 172 bezoekers aanwezig.

De voorstelling in November Music was op de late zondagavond de slotvoorstelling van het festival – in de Verkadefabriek waren 53 bezoekers.

De première is opgenomen door de NTR en op 25 november jl. uitgezonden in het Avondconcert op NPO Radio 4 – hier luisteren volgens de opgave van de NTR gemiddeld 25.000 mensen naar.

De registratie van de opera stond in maart 2022 gedurende vier weken online. Via Cultuurticket.nl hebben ongeveer 50 kijkers een inlog naar deze video gekocht. Later dit jaar wordt de registratie op een nader te bepalen zondagmiddag uitgezonden op TV-kanaal ONS, in de serie *New Music Now*. Deze uitzendingen trekken gemiddeld 30.000 kijkers.

B.5. Toelichting op de financiën

Om de voorbereidingen voor de opera intensief te kunnen begeleiden is gekozen om voor deze productie een aparte producent aan te stellen, aanvullend op het vaste team van Festival Dag in de Branding. Vanaf najaar 2020 heeft Naomi Mul de makers ondersteund. Toen de partituur af was, de uitvoerders waren gecontracteerd en het repetitieschema opgesteld heeft zij de productie weer overgedragen aan het festivalteam van Dag in de Branding.

Het budget dat hiermee werd bespaard is ingezet voor:

- een regie-assistent met uitvoerende productionele taken (Raphael Jacobs)
- een muzikaal leider bij de muzikale repetities (dirigent Tom Goff)
- een repetitor (pianist Charlie Bo Meijering) voor het begeleiden van de solistenrepetities.

Deze posten in de afrekening zijn nieuw ten opzichte van de begroting bij de aanvraag.

De bijdragen van de verschillende fondsen maakten het mogelijk om goede tarieven volgens fair-pay maatstaven te hanteren voor de uitvoerende musici, ondanks het hoge aantal repetities. Voor de personages die hun rol uit het hoofd moesten leren, zijn hogere tarieven gerekend dan voor de musici uit het ensemble, om recht te doen aan hun vele werk bij het instuderen van hun rol.

Het gedetailleerde lichtplan was in de Nieuwe Kerk vrij lastig te realiseren omdat daar geen theateruitrusting aanwezig is. Voor licht en audio zijn extra trussen gebouwd, hetgeen voor extra kosten heeft gezorgd op deze posten, vooral door de extra manuren t.b.v. de op- en afbouw.

De derde uitvoering van de opera in de Donderdagavondserie van het Muziekgebouw aan 't IJ (gepland op 9 december 2021) moest helaas worden geannuleerd vanwege de corona-maatregelen. Bij de baten is de co-productie bijdrage van het Muziekgebouw aan 't IJ van € 6.500 dan ook weggefallen.

Aan de kostenkant is iets bespaard doordat de inhuur van de technische spullen en de kosten voor transport en reiskosten beperkt bleven tot twee uitvoeringen.

Wij hebben ervoor gekozen om alle bij deze productie betrokken zzp-ers 100% uit te betalen, incl. de overeengekomen gage voor drie voorstellingen. Dit geldt voor de uitvoerende artiesten maar ook voor de technici en de productiemedewerkers.

C. Gemeentelijke Muziekprijzen

De Johan Wagenaar Stichting cureert de muziekprijzen van de gemeente Den Haag. In juni 2021 werd hiervoor met de gemeente een nieuw schema voor de uitreikingen overeengekomen, waardoor alle vier de Haagse muziekprijzen voortaan eens per 6 jaar zullen worden uitgereikt.

In 2021 is er geen muziekprijs uitgereikt.

Voor de komende jaren is de volgende planning voor de prijzen overeengekomen:

- 2022 Kees van Baaren Prijs
- 2023 Willem Pijper Prijs
- 2024 Theo Bruins Prijs
- 2026 Johan Wagenaar Prijs

D. Cultuureducatie

Publiekseducatie

In het kader van Festival Dag in de Branding organiseert de JWS inleidingen en nagesprekken, maken we video's met componisten en musici en plaatsen we eigen interviews met makers op onze site. Deze extra's worden gewaardeerd door ons vaste publiek van liefhebbers maar zijn ook belangrijk om nieuw publiek meer achtergrond te geven bij de concerten en voorstellingen.

De online uitzending van 10 april begon met een interview met componist Rob Zuidam, door Carine Lacor van Radio 4. In de online editie van juni werden alle optredens kort ingeleid door presentatrice Jet Berkhout. Ook vroegen we alle componisten om zelf een korte introductie van hun werk te geven op film.

Talentontwikkeling

De JWS vindt het belangrijk om kansen te geven aan jonge makers (componisten en musici). Festival Dag in de Branding biedt hen een podium met ruimte om te experimenteren en te leren van de confrontatie met een betrokken en kritisch publiek.

Aparte aandacht gaat hierbij uit naar de speciale trajecten van twee jaar waarin jonge makers als *artist-in-residence* aan het festival verbonden zijn. Vanaf september 2019 tot en met november 2021 stond componiste Meriç Artaç op deze manier centraal bij Festival Dag in de Branding.

In het najaar van 2021 kwam er bij het Fonds Podiumkunsten een speciale COVID-19 tranche van de subsidieregeling 'Nieuwe Makers'. De JWS ontving hieruit een bijdrage van € 50.000 voor een leer- en coachingstraject van één jaar voor twee jonge componisten: Thomas van Dun en Julian Maple-Oliveira. Dit traject valt samen met concertseizoen 2021/2022 en in mei 2022 zullen beiden hun eindproducties presenteren.

Ook is Festival Dag in de Branding partner in het ontwikkeltraject van harpiste Michela Amici. Zij wordt ondersteund door de Lokale Makers-regeling van de Gemeente Den Haag.

De gekozen werkwijze biedt een rijke voedingsbodem voor het creëren van nieuwe muziek en muziektheater. Het is een mix van het bieden van een podium en het fungeren als productiehuis, die zowel voor het eigen publiek als de kunstenaar grote toegevoegde waarde heeft.

4.1 BALANS PER 31 DECEMBER 2021 (voor verwerking van het exploitatiesaldo)

A c t i v a

	2021		2020	
	€	€	€	€
Vlottende activa				
Vorderingen				
• Gemeente Den Haag	2.440		-	
• Overige vorderingen en Overlopende activa	78.515		33.137	
		80.955		33.137
Liquide middelen		81.714		106.401
Totaal activa		162.669		139.538

P a s s i v a

	2021		2020	
	€	€	€	€
Eigen vermogen		77.229		91.966
Kortlopende schulden				
Belastingen en premies sociale verzekeringen	2.745		1.448	
Overige schulden	82.695		46.124	
		85.440		47.572
Totaal passiva		162.669		139.538

4.2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2021

	Werkelijk 2021	Begroting 2021	Werkelijk 2020
	€	€	€
Baten			
Directe opbrengsten			
• Publieksinkomsten	15.626	25.000	7.268
• Overige inkomsten	599	2.500	80
	16.225	27.500	7.348
			
Bijdragen			
• Bijdragen uit private middelen	93.000	78.000	8.250
• Subsidies Gemeente Den Haag	224.015	211.644	216.549
	317.015	289.644	224.799
			
Som der baten	333.240	317.144	232.147
	=====	=====	=====
Lasten			
Beheerslasten personeel	64.353	60.700	56.095
Beheerslasten materieel	16.009	16.975	13.598
Activiteitenlasten personeel	25.173	31.950	26.232
Activiteitenlasten materieel	242.441	216.219	126.242
	-/-347.977	-/-325.844	-/-222.167
Som der lasten	=====	=====	=====
Rentebaten en overige	-	-	-
Saldo van nagekomen baten en lasten	-	-	-
	=====	=====	=====
Exploitatieresultaat	-/- 14.737	-/- 8.700*)	9.980
	=====	=====	=====

*) Het begrote resultaat over 2021 is € 8.700 negatief en heeft betrekking op de tegenvallende inkomsten uit kaartverkoop en hoge kosten m.b.t. programmering die vanwege corona-maatregelen moest worden aangepast of uitgevoerd zonder publiek. Hiertoe is een bijdrage ontvangen van de Gemeente Den Haag uit het zgn. 'Herstelfonds'.

4.3 TOELICHTING BIJ DE BALANS EN DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met in Nederland algemene aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving, de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 “Organisaties zonder winststreven” en met gebruik van door de gemeente Den Haag opgestelde subsidievoorwaarden, opgenomen in de Algemene subsidieverordening (ASV) 2020 en de Richtlijnenbrief van de gemeente Den Haag.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Algemeen

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de stichting zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen.

Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en/of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Opbrengsten worden verantwoord indien alle belangrijke risico's met betrekking tot de rechten zijn overgedragen aan de koper.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige

perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft. De volgende waarderingsgrondslagen zijn naar de mening van het management het meest kritisch voor het weergeven van de financiële positie en vereisen schattingen en veronderstellingen:

Continuïteit van de bedrijfsvoering

Wereldwijd is sprake van het COVID-19 virus met ingrijpende gevolgen voor de voortgang van activiteiten van personen en organisaties. Ook in Nederland is het virus actief en was de Johan Wagenaar Stichting in 2021 opnieuw genoodzaakt haar programmering en aanverwante activiteiten (tijdelijk) te staken in navolging van de maatregelen van het Rijks Instituut voor de Volksgezondheid en Milieu (RIVM). Om de kosten voor de stichting zoveel als mogelijk te beperken worden lopende verplichtingen waar mogelijk beëindigd en gaat de stichting geen nieuwe verplichtingen aan. Voortdurend van de huidige omstandigheden kan ertoe leiden dat op enig moment de stichting genoodzaakt is om haar activiteiten definitief te beëindigen door gebrek aan inkomsten. Het voorgaande hangt met name af in hoeverre de Gemeente Den Haag, als voornaamste subsidiegever van de stichting, op de langere termijn bereid is om bij te dragen in de vaste kosten van de stichting. Hiervoor is het management van de stichting met de Gemeente Den Haag in contact. Op basis van de lopende verplichtingen en actuele liquiditeitspositie van de stichting, is het voortbestaan van de stichting op de korte termijn (binnen een jaar) niet in gevaar. Zodoende is het management van de stichting bij het opmaken van de jaarrekening uitgegaan van continuïteit van de bedrijfsvoering van de stichting.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, schulden en overige te betalen posten. De Stichting maakt geen gebruik van afgeleide financiële instrumenten (derivaten) en houdt geen handelsportefeuille aan.

Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Indien instrumenten bij de vervolgwaardering niet worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de staat van baten en lasten, maken eventuele direct toerekenbare transactiekosten deel uit van de eerste waardering. Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Overige vorderingen

Overige vorderingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardevermindervingsverliezen.

Schulden en overige financiële verplichtingen

Schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode.

Personeelsbestand

De personele formatie voor de vaste beheersorganisatie per balansdatum is 0,7 fte.